ÇITIR ÇITIR FELSEFE

15. BASKI

Brigitte **Labbé** - Michel **Puech**

MUTLULUK VE MUTSUZLUK

Resimleyen: **Jacques Azam**

günışığı kitaplığı

ÇITIR ÇITIR FELSEFE
Hayatı anlatan kitaplar

Dünya çocukları bu diziyi okuyor! Yaşamı ve dünyanın işleyişini anlamaya çalışan çocuklara, temel kavramları, doğru sorular sorarak düşündüren dizi, gerçek yaşamdan pek çok renkli örnekle dolu. Çocuklar, öğretmenler ve anne babalar, her kitapta farklı bir kavram üzerine birlikte düşünüyorlar, birlikte konuşuyorlar.

MUTLULUK VE MUTSUZLUK

Mutsuz olmak kolaydır. Sahip olamadığımız, yapamadığımız şeyleri; geçmişte olmuş, hatta gelecekte olabilecek üzücü şeyleri düşünmek yeter. Üstelik mutsuzluk, mutluluktan daha ilginçtir ve kendimizi acındırıp dikkatleri üstümüze çekmeye yarar. Öyleyse ömrümüzü, sızlanmakla, yeri göğü suçlamakla mı geçirmeli? Mutluluğu nasıl bulmalı? Peki, herkes için tek bir mutluluk mu vardır?

Dizinin on ikinci kitabı, çocukların sık yaşadığı karmaşık duygulardan yola çıkarak, "mutluluk" kavramını tartışıyor.

günışığı kitaplığı

ISBN 978-9944-717-

ÇITIR ÇITIR FELSEFE

Brigitte **Labbé** - Michel **Puech**

MUTLULUK VE MUTSUZLUK

Resimleyen: **Jacques Azam**
Türkçesi: **Azade Aslan**

günışığı kitaplığı

İÇİNDEKİLER

Romeo, Jülyet ve diğerleri 4
Çok kolay bir tarif 6
Oh olsun! 8
"Arama oyunu" 10
Görünmez mutluluk 12
Mutluluğun küçük düşmanları 14
Tam da mutlu olmuştum... 16
10 kanal mı, 50 kanal mı? 18
Muhteşem bir basket! 20
6 yıl, 4 ay, 3 hafta... 22
Mutsuzluk kahramanı 24
Mutsuz olma hakkı 25
Mutsuzluğu paylaşmak 26
3 kilo mutluluk, oldu mu sana 4 kilo! 28
Elimizde değil 29
Arzu etmek, dilemek, istemek... 31
Mutluluk satıcıları 33
Kendi mutluluğunu yaratmak 35
Hiç beklemeden 37

Öyle zamanlar vardır ki, mutluluk ya da mutsuzluk sorusu sorulmaz. Yeterince yiyeceğimiz, giysimiz, paramız, evimiz ya da işimiz olmadığında, hastalanıp da tedavi göremediğimizde mutsuz oluruz ve neye ihtiyacımız olduğunu gayet iyi biliriz: Karnımızı doyurmaya, barınacak bir yere, giyecek elbiselere... Peki ya bütün bu gereksinimler karşılandığında? Rahat bir yaşamı olan her insan mutlu mudur? Kimileri evet, kimileri hayır.

Romeo, Jülyet ve diğerleri

Romeo, Jülyet'i seviyor; Jülyet de Romeo'yu... Evlenmek istiyorlar; aileleri de bunu onaylıyor. Herkes çok mutlu; hazırlıklara başlanıyor. Dillere destan bir düğün yapıyorlar. Sonra, Romeo ile Jülyet'in birbirinden güzel çocukları oluyor; onları çok seviyorlar. Muhteşem bir evde yaşıyor ve hiç para sıkıntısı çekmiyorlar...

"Öyküye devam etmemi ister misiniz?"

"Hayır, çok sıkıcı, uyutuyor."

"Peki, o halde başka bir tane anlatayım."

Romeo, Jülyet'i seviyor; Jülyet de Romeo'yu... Evlenmek istiyorlar, ama bu olanaksız; çünkü aileleri çok uzun zamandır birbirlerinden nefret ediyor. Romeo ve Jülyet gizli gizli buluşuyorlar. Ailesi, Jülyet'i başkasıyla evlenmeye zorluyor. Jülyet de evlenmemek için kendini zehirliyor. Romeo, sevgilisinin öldüğünü sanıp, intihar ediyor. Oysa, Jülyet ölmüyor ve anlıyor ki...

"Öyküye devam etmemi ister misiniz?"
"Evet! Sakın durma, harika bir öykü bu; sonunu öğrenmek için sabırsızlanıyoruz."

Mutluluk hikâyeleri herkesi esnetir! İlgi çekici olan, mutsuzluktur. Romeo ve Jülyet mutlu olsalardı, ortada bir öykü de olmazdı. Diğer kahramanlar için de aynı şey geçerli: İlginç olan, Pinokyo'nun, Çirkin Ördek Yavrusu'nun, Külkedisi'nin, Parmak Çocuk'un, Kibritçi Kız'ın, Kırmızı Başlıklı Kız'ın, Alaaddin'in, Keloğlan'ın ya da Sinbad'ın mutlulukları değil, mutsuzluklarıdır.

Gazetelerde genelde hep kötü haberler okuruz: Depremler, seller, kapanan fabrikalar, ölen insanlar...

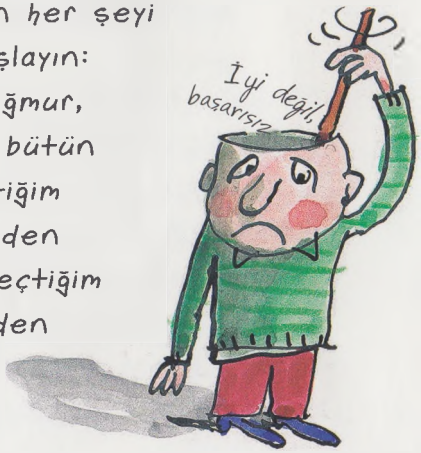
Tabii ki, her şeyin iyi bitmesini isteriz. Ama her şey yolunda gittiğinde, mutluluk gerçek olduğunda, çoğu zaman hikâyenin de sonu gelir!

Çünkü, mutsuzluk mutluluktan çok daha ilginçtir!

Çok kolay bir tarif

İşte size, yapımı son derece kolay bir tarif.

Yolunda gitmeyen her şeyi not etmekle işe başlayın: İki haftadır yağan yağmur, bozulan televizyon, bütün harçlığımı çarçur ettiğim için daha salı gününden boşalan cüzdanım, geçtiğim seviyeyi kaydedemeden kapanan bilgisayar oyunları...

Sonra, başınıza gelecek en kötü şeyleri düşünün: Günün birinde öleceğim, annem ve babam da ölecek; veterinerin söylediğine göre, köpeğim –tabii eğer bir arabanın falan altında kalmazsa– yalnızca 12 ya da 13 yıl yaşayacak; en iyi arkadaşım önümüzdeki yıl başka yere taşınacak...

Şimdi, bütün kaçırdıklarınızı düşünün: Büyük büyük dedemi hiç tanımadım, en beğendiğim dizinin arka arkaya iki bölümünü de kaçırdım, en sevdiğim ayakkabılar küçüldü...

Sahip olmadıklarınızın bir listesini çıkararak devam edin: Dağ bisikleti, en son çıkan bilgisayar oyunu, cep telefonu...

Son olarak da, ne olamayacağınızı hayal edin: En güzel, en ünlü, en zengin, en zeki, en güçlü...

Sizi sevmeyenleri aklınıza getirmeyi de sakın unutmayın.

Her sabah, hepsini bir güzel karıştırın; bu tarif her seferinde tutar: Gün boyu mutsuzluk garanti!

Mutsuz olmak çok kolaydır. Nelere sahip olmadığımızı, ne yapamayacağımızı, geçmişte olan ve hatta gelecekte başımıza gelebilecek kötü şeyleri düşünmemiz yeter de artar. Her zaman, herkes için yeterince mutsuzluk vardır.

Oh olsun!

Mine yatmak üzere; kendini harika hissediyor, çok iyi bir gün geçirdi. Yatağında, gün boyu olup bitenleri büyük bir zevkle yeniden düşünüyor. Daha kahvaltıda, her şey iyi başladı: Ağabeyi, babasına imzalatması gereken karnesini bulamadı; cumartesi sabahı en az 3 saatlik iyi bir fırça yiyecek. Oh olsun! Mine'nin şansı birazcık yardım ederse, anne ve babası ağabeyinin akşam dışarı çıkmasını da yasaklayabilir.

Daha sonra, okulun bahçesine girmesiyle, koca bir süprizle karşılaşması bir oldu Mine'nin: 5. sınıflardan, kendini beğenmiş İrem'in bileği alçıdaydı. Tabii,

herkes onunla ilgileniyor, alçısını imzalamak istiyordu. Ama bu, İrem'in acı çekmesini engellemiyordu. En azından 3 hafta boyunca öğle tatillerinde oyun falan oynayamayacak.

Ama günün en iyi haberi, geometri sınavının sonuçları açıklandığında geldi: Her dersten sürekli 20 üstünden 20 alan, öğretmenin kutlamaya doyamadığı, sınıfın Bayan Çokbilmiş'i Sara, 20 üstünden 4 almıştı. Mine ve arkadaşları hiçbir şey söylemediler; ama Sara'nın yüzünü gördüklerinde, birbirlerine göz kırpmadan da edemediler.

Mine bütün bunları tekrar tekrar aklından geçirerek, yüzünde kocaman bir gülümsemeyle uykuya dalıyor.

Bu hiç hoş değil, Mine!

Öyküyü okuduğumuzda vereceğimiz ilk tepki bu. Mine'nin abarttığını, ağabeyinin, İrem'in ve Sara'nın başına gelenlerin gerçekten zor ve üzücü olduğunu düşüneceğiz. Bunlardan zevk almanın kötü olduğunu söyleyeceğiz. Ama hepimiz böyle bir mutluluğu en azından bir kez tatmadık mı? Başkalarının mutsuzluğundan kaynaklanan küçücük bir mutluluk yaşamadık mı?

"Arama oyunu"

Mehmet 6 arkadaşını eve çağırdı; çünkü yeni bir oyun keşfetti: "Arama oyunu". Herkes gelince oyun başlayacak. Mehmet kuralları anlatıyor: "Başlama işaretini verdiğimde, hepiniz aramaya koyulacaksınız. Kronometreyi yarım saate ayarlayacağım; bu sürede kim bulursa, o kazanacak."

Jülide, "Nerede arayacağız?" diye soruyor.

"Her yerde," diye yanıtlıyor Mehmet.

"Peki ama, ne arayacağız?" diyor Ali.

"Doğru ya, ne arayacağız?" diye gülüşüyor diğerleri.

Sinirlenen Mehmet, "Oynamak istiyor musunuz, istemiyor musunuz? Arayın, işte o kadar! Aptal aptal sorularla kafamı şişirdiniz; oyun bu!" diye bağırıyor.

Mehmet tamamen aklını kaçırmış! Ne aradığımızı bilmeden nasıl bir şey bulabiliriz ki? Bulduğu yeni oyun, saçmalığın daniskası!

Evet. Yine de bu, insanların sık sık oynadığı bir oyun: Kendilerini neyin mutlu edeceğini bilmeden mutluluğu aramak. Herkes onu bulmak istiyor –bu normal. Ama bir şeyi bulabilmek için, ne bulmak istediğimizi bilmemiz gerekir. Yoksa, ona ulaşmak için tabii ki hiçbir şansımız olmaz.

Mutsuzluğun ne olduğu konusunda hepimizin bir fikri vardır. Peki ya mutluluğun ne olduğunu bilir miyiz? Çoğu zaman, hayır! Pek çok kişinin onu bulmakta zorlanmasının nedeni, belki de budur. Hatta kimileri sırf bu yüzden mutluluğu aramaktan vazgeçer. Tıpkı Mehmet'in, ne aradıkları hakkında hiçbir fikirleri olmadığı için oyunu terk eden arkadaşları gibi.

Görünmez mutluluk

Yona, parmağını dolap kapağına sıkıştırıyor. İnim inim inliyor; canı çok yanıyor.

Yona'nın canı acıyor, bunu hissediyor, acının farkında. Kimsenin ona, "Yona, parmağın acıyor!" demesine gerek yok.

Sandra, dolabı açıp mısır gevreğini alıyor; kapağı kapatıp oturuyor, yemeye başlıyor.

Sandra'nın canı acımıyor, çünkü parmağını dolaba sıkıştırmadı. Elbette, bunun farkında değil.

Mısır gevreklerini yerken, "Hayret, parmağım hiç de acımıyor!" diye düşünmüyor.

Canımız acıdığında bunu fark ederiz; canımız acımadığında ise, fark edecek hiçbir şey yoktur! Mutluluk ve mutsuzluk için de, çoğu zaman aynı şey geçerlidir. Mutsuzluğu hemen hissederiz, bir sorun olduğundan kuşku duymayız, sorunu açıkça görürüz. Mutsuzluk –başkalarının mutsuzluğu, hatta anlayamadığımız türden bir mutsuzluk bile olsa, gözle görülebilir.

Oysa mutluluk orada olduğunda, kimi zaman farkına bile varmayız; onu her zaman göremeyiz.

Mutluluk çoğu zaman göze görünmez. Peki ama, karşımıza çıktığında onu göremezsek, nasıl mutlu olabiliriz ki?

Bu durumda belki de yapılacak ilk iş, mutluluğu görmeye çalışmaktır. Dikkat etmeye, mutluluk geldiğinde onu fark etmeye, seçmeye çalışmak.

Mutluluğun küçük düşmanları

Meral iş buldu. İlk maaşını aldı ve en sonunda hayatını kazanabildiği için kendini mutlu hissediyor.

"Ödemek zorunda kalacağım vergiler tam bir kâbus!" diye de yakınıyor.

Can, hayatının en güzel gününü yaşıyor: Bugün Yasemin'e evlenme teklif etti ve olumlu yanıt aldı! Bugün mutluluk dolu bir gün.

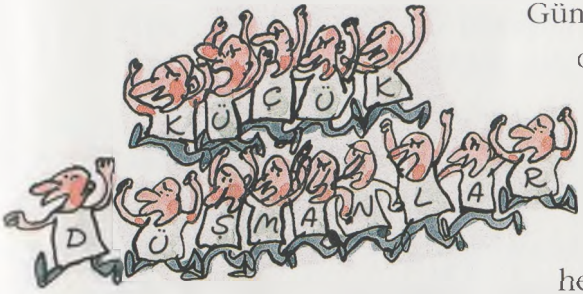
"Ama ya bir gün boşanırsak?.."

Anabel bebeğini emziriyor; ikisi de çok iyi. Tam bir mutluluk anı.

"Ama ya bebeğim hastalanırsa?.."

Büyükannenin evinde büyük yastık savaşı var; herkes bir arada olmaktan çok memnun.

"Ama ya pazartesi sabahı dilbilgisi sınavından çakarsam?" diye düşünüyor Cem birdenbire.

Gündelik hayatta olup bitenleri şöyle bir düşündüğümüzde, mutluluğun, her zaman çok iyi göremediğimiz bir sürü küçük düşmanı olduğunu fark ederiz... Üstelik, çoğu zaman bu düşmanları kendimiz yaratırız!

Tam da mutlu olmuştum...

Teo, rüyalarının arabasını almak için 5 yıldır para biriktiriyor. Araba bugün galeriye teslim ediliyor; az sonra gidip alacak onu. Büyük gün. Otoyolda yeni arabasını sürmeye çıkıyor; hava çok güzel; camlar açık gidiyor ve avazı çıktığı kadar bağırarak şarkı söylüyor; tarifsiz bir mutluluk bu. Akşam, eşini yeni arabasıyla gezdirecek. Saat 6'ya doğru eve dönüyor ve uzaktan komşusunu görüyor.

"Harika! Ona da yeni arabamı göstereyim; hatta onu gezdirmeyi teklif edeyim." Komşusu çok canayakın bir tip; Teo onu çok seviyor.

"Selam, Teo! Vay be, ne araba! Çok güzel," diye atılıyor komşusu. "En sonunda ona kavuştuğun için çok mutlu olmalısın!"

Motorundan, süspansiyonundan, bagaj hacminden söz ediyorlar... Tam o sırada, Yiğit adında bir başka mahalle arkadaşları bağırarak koşup onlara yaklaşıyor. Teo ve komşusu, uzaktan Yiğit'in elinde bir

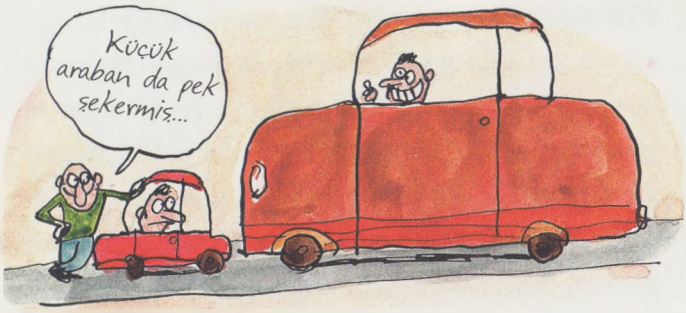
kâğıt salladığını fark ediyorlar.

"Hey! Baksanıza, başıma inanılmaz bir şey geldi - Dinleyin, dinleyin! Loto - doğru rakamlar - imkânsız - hayal görüyorum - bu gerçek olamaz!"

"Bir dakika, ne, ne? Neler oluyor?" diye soruyor Teo.

"1 milyon - 1 milyon kazandım," diyor Yiğit. "Tamamen afallamış durumdayım... Ferrari - kendime bir Ferrari alacağım!"

Teo onu Ferrari'sinin içinde hayal ediyor. Yiğit'in şansına seviniyor, bunu kutlayacaklar. Ama Teo kendini biraz tuhaf hissediyor. Akşam, eşine yeni arabasıyla gezmeyi teklif etmeyi de tamamen unutuyor.

Teo'nun mutluluğu birkaç saniyede büyük ölçüde azaldı. Yiğit'in arabasını düşündüğünde, kendini eskisi gibi hissedemiyor.

Oysa, Teo için değişen hiçbir şey yok: O, hayalini gerçekleştirdi –Arabası orada, garajda duruyor; hâlâ aynı derecede güzel, kimse onun güzelliğini çalmış değil. Yiğit'in bir Ferrari'si olması, kesinlikle hiçbir şeyi değiştirmiyor. Teo, mutlu olmak için hâlâ aynı nedenlere sahip.

Bazen böyle tuhaf şeyler olur: Mutluyuzdur, elimizdekini başkalarınınkiyle karşılaştırırız ve birden kendimizi daha az mutlu buluruz.

10 kanal mı, 50 kanal mı?

Selim, televizyonu açar açmaz, kanallar arasında gezinmeye başlıyor. 10 farklı kanal var. Bu kadar fazla seçenek olmasını harika buluyor; böylece her zaman ilgisini çeken bir şeyler bulabiliyor. Koltuğuna kuruluyor; canı buz gibi bir elma suyu çekiyor. Buzdolabında elma suyu olduğunu biliyor; bir bardak alıyor. Önceki günden

birkaç tane de sosis kalmış. Yaşasın!

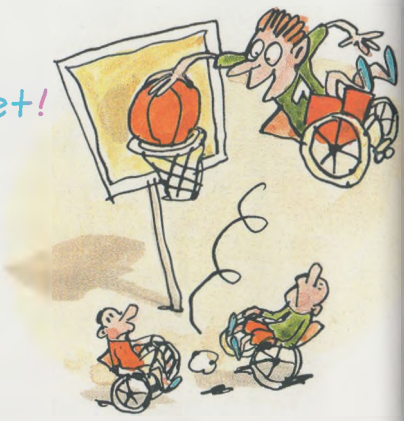
Verda'ysa televizyonu her açtığında söylenmeye başlıyor. 10 kanalı var, ama kablolu televizyona abone olsalar, 50 kanalı olacaktı. Kaçırdığı onca programı düşünmek her seferinde keyfini kaçırıyor. Koltuğuna yerleşiyor; canı portakal suyu çekiyor. Kahretsin! Dolapta hiç portakal suyu olmadığını biliyor; bu dayanılmaz.

Canı cips istiyor, ama yalnızca fıstık var. Hay aksi!

Selim mutlu, Verda değil. Selim televizyon izlemeyi seviyor, Verda sevmiyor. Selim dolapta olanı istiyor, Verda'nın canı, olmayan bir şey çekiyor. Selim ile Verda arasındaki fark ne? Selim var olandan keyif almayı bilirken, Verda sahip olamadıklarını düşünmekten, elindekilerin de tadını çıkaramıyor. Verda, zamanını elde edemeyeceği şeyleri arzulayarak geçirdiği için, hayatta asla kendini mutlu hissedemeyecek gibi görünüyor.

Muhteşem bir basket!

Hakemin son düdüğü çalmasına 2 saniye kala, Lemi sahanın ortasından mükemmel bir basket atarak takımını zafere taşıyor. Harika! Fransa şampiyonu oldular. Herkes birbirini kucaklıyor; mutluluktan uçuyorlar. Antrenör sevinçten zıplayarak, oyuncularına doğru koşuyor. Sporcularsa, ne sıçrayabiliyor ne de koşabiliyorlar: Hepsi tekerlekli sandalyede -Bu, Engelliler Basketbol Şampiyonası.

Bir gazeteci, Lemi'yle röportaj yapmaya geliyor.

"Bu, hayatımın en güzel günü," diyor Lemi. "Artık Dünya Şampiyonası için daha da sıkı çalışmalıyız!"

Lemi, soyunma odasına döndüğünde, attan düştüğü ve doktorların bir daha asla yürüyemeyeceğini söyledikleri o günü hatırlıyor.

O kaza günü ve onu izleyen haftalar ve aylar boyunca, Lemi kendini eve kapamıştı. Mutsuz... dayanılmayacak kadar mutsuz olmuştu. Neler hissettiğini kimsenin hayal bile edemeyeceğini düşünüyordu. Yalnızca haftada bir kez, o da, fizik tedaviye gitmek için evden çıkıyordu.

Her seferinde, "Böyle kaldırım olmaz," diyordu Lemi kendi kendine. "Daha rahat inmemiz için eğimli zeminler yapmayı akıl edemezler mi sanki?" Lemi, her hafta kaldırımlara söyleniyordu.

Bir gün, mutlaka onun gibi, kaldırımdan inmekte zorlanan yüzlerce insan bulunacağını düşündü. Belediyeye gidip, engelliler için dernekler olup olmadığını sordu. Belediye başkanının kaldırımları yeniden yaptırması için onlardan imza toplamak istiyordu.

Böylece Lemi'nin yaşamı değişti. Bir sürü insanla tanıştı; engellilerin karşı karşıya kaldığı haksızlıklarla savaşmaya kararlı insanlar buldu. Yüzlerce imza topladılar. Dün de, belediye dilekçelerini

kabul etti. Neler olacağını göreceğiz.

Üstelik, Lemi bu sırada, basketçi İbrahim'le de tanıştı ve onun takımına girdi.

6 yıl, 4 ay, 3 hafta...

Yaşam, bizi mutsuz edebilecek olaylarla doludur: Sevdiklerimizin ölümü, sınıfta kaldığımız bir yıl, taşınıp giden arkadaşlar... Hayatta hiç kimsenin kaçamayacağı acılar vardır. Sorun, mutsuzluğumuzun içine hapsolup kalmaktır.

Stanislas, kız arkadaşı tarafından terk edildiğini anlatıyor Piyer'e.

"Ondan nefret ediyorum. İnanabiliyor musun, beni terk etti! Kullanılmış bir mendil gibi fırlatıp attı beni ve ortadan kayboldu. Ne bir haber, ne bir şey... Beni buraya çiviledi adeta. Kendimi çok yalnız hissediyorum, onu özlüyorum. Korkunç bir duygu bu!"

Stanislas üzgün, çok üzgün. Piyer onu anlıyor; terk edilmek zordur. "Bu

bir felaket, bu durumda olman normal. Peki, seni terk edeli ne kadar oldu?"

Stanislas, saatine bakarak yanıtlıyor: "6 yıl, 4 ay, 3 hafta, 4 gün, 2 saat ve 10..."

Piyer, şaşkınlık içinde arkadaşına bakakalıyor, ama bir şey söylemeye cesaret edemiyor.

Biz de, Piyer gibi, Stanislas'ın mutsuzluğunu anlıyoruz. Ama yine Piyer gibi, bir sorun olduğunu da açıkça görüyoruz. Sorunun, Stanislas'ın eski kız arkadaşıyla pek ilgisi yok. Tamam, Stanislas çok büyük bir mutsuzluk yaşadı. Peki ama, şu anda mutsuzluğuna hapsolarak, olanları düşünüp durarak, kendi mutsuzluğunu kendisi yaratmıyor mu?

Stanislas'ın buna yanıtı, "Söylemesi kolay," olurdu...

Mutsuzluk kahramanı

Mutsuz olmak, kimi zaman son derece pratiktir: Mutsuzluğumuzdan yakınabilir, dikkat çekebilir, bütün dünyanın bizimle ilgilenmesini isteyebiliriz. Sanki mutsuzluk, başkalarına, *"Benimle ilgilenin!"* demeye yarar.

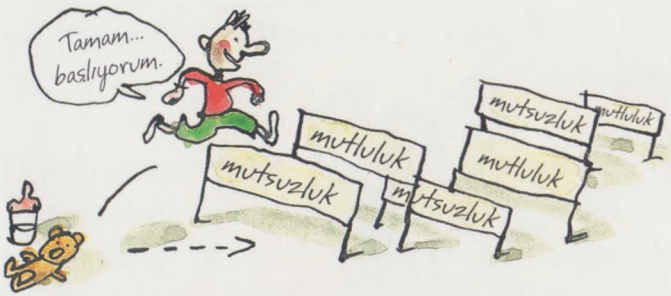
Mutsuz olmaktan yarar sağlayabiliriz. Böylece, yaşam tekdüzelikten çıkar, kendimizi dünyanın merkezinde duyar, her şey hep bizim başımıza geliyor sanırız. Hatta böyle böyle, bir kahramana bile dönüşebiliriz –mutsuzluk kahramanına!

Mutsuz olma hakkı

Yine de dikkat! Acı, hayatımızın bir parçasıdır; mutsuz olmak da hakkımızdır.

Kaçınabileceğimiz acılar vardır ve böyle durumlarda, acı çekmeye devam etmek için hiçbir neden yoktur. Kaçınabilecekken, acı çekmenin hiçbir yararı olmaz.

"Spor yapmadığımda mutsuz oluyorum."
–O zaman, spor yap!

"Başım çok ağrıyor, dayanamıyorum!"
–O zaman, ilaç al!

"Çiçek olmadığında, ev çok kasvetli görünüyor." –O zaman git, çiçek topla!

Ama kaçınamayacağımız bazı acılar da vardır:

"10 yıldır baktığımız kedi, dün akşam öldü." –Acı ortada, ondan kaçmak olanaksız.

"Bu neden benim başıma geldi?" –Anlayacak hiçbir şey olmasa bile, anlamaya ihtiyacımız var.

"Bu benim suçum, onunla yeterince ilgilenmedim!" –Kendimizi suçluyoruz.

"Veteriner beceriksizin teki, onu zamanında iyileştiremedi!" –Başkalarını suçluyoruz, suçu onların üstüne atıyoruz.

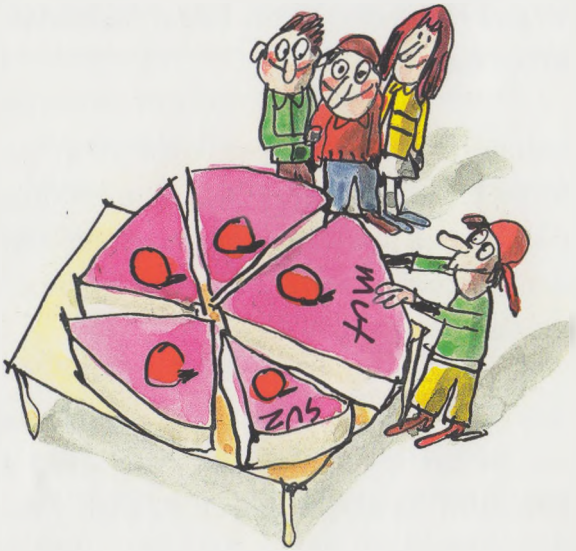
"Keşke, hiç kedi almasaydım!" –Pişmanlık duyuyoruz.

Kendi kendimize bir sürü hikâye uyduruyoruz, mutsuzluğumuza neden arıyoruz, onlarca soruyla kendimize işkence ediyoruz. Mutsuzluğa; öfkeyi, pişmanlığı, korkuyu, suçluluk duygusunu, isyanı ekliyoruz.

Mutsuzluğun bazen doğal olduğunu, yaşamın parçası olduğunu, hiçbir açıklaması olmadığını; ne iyi, ne kötü, ne bir hastalık ne de saklanması gereken bir şey ya da bir ayıp olduğunu kabullenmek zordur.

Mutsuzluğu paylaşmak

Mutsuzluğu paylaşmak iyi gelir. Başkalarının da acı çekeceğini düşünsek bile, paylaşmak önemlidir. Karşımızdakiler bu acıyı kaldıramazlarsa, anlamıyormuş gibi yaparlarsa ya da bilmek istemedikleri için koşarak uzaklaşırlarsa, onlar gerçek dostlar değildir. Mutsuzluğu paylaşmak, arkadaşlığın, aşkın parçasıdır. Güvendiğimiz biriyle paylaşınca, mutsuzluk azalır.

3 kilo mutluluk, oldu mu sana 4 kilo!

Oya kendini mutlu etmek için, en sevdiği şarkıcının son albümünü aldı. Azıcık parası kalmıştı. Bir anahtarlık satıcısının önünden geçince, son parasıyla, anahtarlık koleksiyonu yapan arkadaşı Karen için bir tane almaya karar verdi. Tam o anda, şaşırarak bir şey fark etti: Karen'in mutluluğu, ona neredeyse yeni CD'si kadar mutluluk veriyordu!

Mutluluğun son derece pratik bir yönü vardır: Birilerine mutluluk verdikçe, bizim mutluluğumuz katlanarak artar! Bu, olağanüstü bir olaydır. Çünkü normalde, birine bir şeyler verince, elimizde daha az kalır!

Tabii ki, mutluluk tartılamaz, ölçülemez. Ama bir an için, Feliks'in, cebinde 3 kilo mutlulukla gezdiğini hayal edelim. Feliks, en iyi arkadaşı Can'la karşılaşır ve ona

cebindeki 3 kilo mutluluktan söz eder.

"Can, baksana! Cebimde 3 kilo mutluluk var!"

Can, onun adına mutlu olur: "Harika, senin adına sevindim!"

Can, arkadaşı için mutlu olunca, boş olan cebi 1 kilo mutlulukla dolar. Feliks bunu fark eder ve hoop, Can'la karşılaşmadan önce cebinde 3 kilo olan mutluluk, birdenbire 4 kilo oluverir!

Bu büyülü bir şey.

Hayır, büyü yok: Mutluluk, mutluluğu doğurur.

Elimizde değil

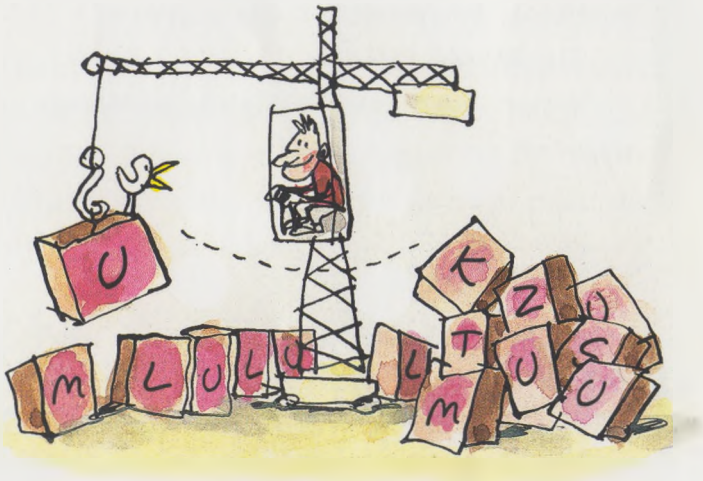
"Nadin, seni ne mutlu ederdi?"

"Öğretmenimiz eğitime gitse ve onun yerine, bayıldığım diğer öğretmen gelse;

yarın bisiklete binebilmem için hava güzel olsa; piyangoyu kazansam; annemin karnındaki kardeşim kız olsa; artık gerçekten de katlanamadığım Nikolas okul değiştirse, çook mutlu olurdum."

Bütün bunlar olabilir. Nadin sıradışı hiçbir şey istemiyor.

Ama, onu nelerin mutlu edeceğini yeniden okuduğumuzda, bir şey fark ediyoruz: Sıraladıklarının hiçbiri onun elinde olan şeyler değil. Nadin, bu istediklerine ulaşmak için hiç ama hiçbir

şey yapamaz. Mutlu olmak için yalnızca şansına güveniyor: Ya şansı yaver gidecek ve mutlu olacak ya da şansı onu yarı yolda bırakacak ve mutsuz olacak. Nadin'in mutluluğu pamuk ipliğine bağlı.

Oysa mutluluk, şans meselesi değildir. Bazı şeyler bize bağlıdır, bazıları değildir. Mutluluğumuzun bizim elimizde olan şeylere bağlı olması en iyisidir. En azından, çabalayıp mutlu olmak için elimizden geleni yapabiliriz. Yoksa, ömrümüz beklemekle, sızlanmakla, yeri göğü suçlamakla geçer!

Arzu etmek, dilemek, istemek...

Nesrin, 50 yaşında. 50 yaşındaki her kadın gibi, onun da yüzünde birkaç kırışık, saçında birkaç beyaz tel var... Aynada kendine baktığında, 20 yaş daha genç olsa, çok mutlu olacağını düşünüyor.

Olanaksız bir şeyin gerçekleşmesini nasıl bekleyebiliriz ki?

Vera, bütün isteklerini tek tek yazıyor. Kırmızı bir zarfa, bütün olanaksız isteklerini sıraladığı kâğıtları koyuyor:

Kuşlar gibi uçmak,

Yeniden bebek olmak,

Köpeğimin benimle konuşabilmesi,

Çekik gözlü olmak için Çin'de doğmak,

Dedemi bir kez daha görmek (dedesi iki yıl önce ölmüş),

Kaldığım sınavı verebilmek için iki ay önceye dönmek, falan filan, falan filan...

Yeşil bir zarfa da, gerçekleşmesi olanaklı isteklerini sıraladığı kâğıtları koyuyor Vera:

Sinema yıldızı ya da gazeteci olmak,

Âşık olmak,

Motosiklet almak,

Odamı maviye boyamak,

Arkadaşlarımla sabahlamak,

Brezilya'yı ve Venedik'i görmek,

Tanya'yla barışmak,

İp atlamada ustalaşmak, falan filan, falan filan...

Vera bir kibrit alıyor, kırmızı zarfı kapatıp yakıyor. "Aman kimse görmesin," diyor kendi kendine. "Yoksa, deli olduğumu düşünürler!"

Yeşil zarfı kapatmıyor ve her zaman yanında taşıyor.

Vera o kadar da deli değil! Kendini daha iyi, daha hafif, daha mutlu hissediyor. Olanaksız istekleri yandı bitti, kül oldu! Ona, yeşil zarf kaldı. Ona, isteklere sahip olmanın mutluluğu kaldı.

Mutluluk satıcıları

"Bu kutucuğu kazıyın ve dünyanın en mutlu insanı siz olun!"

"Mutsuz musunuz? Her kış bir haftalığına dünyanın öbür ucuna gidin; yaşam yeniden size gülecektir."

"İş değiştirin, ev değiştirin, araba değiştirin, burnunuzu ve saçınızın rengini değiştirin, televizyonunuzu değiştirin; göreceksiniz, en sonunda mutluluğa ulaşacaksınız."

"Bu kremle 10 kilo vereceksiniz, saçlarınız sıradışı bir hacim kazanacak... Yaşasın mutluluk!"

"Ultra parlatıcı bu diş macunuyla mutlu bir gülücüğe sahip olacaksınız."

"Spor yapmadan nasıl mutlu olabilirsiniz ki? KolaySpor'a gelin ve mutlu olma hakkını kazanın!"

Bize nasıl mutlu olunacağını söyleyen yüzlerce ve yüzlerce reklam okur, duyar ve görürüz. En sonunda, mutluluğun bütün bunlar olduğuna inanmış bulabiliriz kendimizi. Neden olmasın?

Burada sorun, herhangi birisinin, mutlu yaşamın ne olduğunu bilebileceğine inanmaktır.

Rahat ve güzel bir yaşama sahip olmak için; bir eve, hastalandığımızda bakıma, karnımızı doyuracak kadar paraya, eğitim görmeye, zaman zaman tatile çıkabilmeye falan ihtiyacımız olduğu konusunda hepimiz aynı düşünebiliriz.

Ama hiç kimse, mutluluğun ne olduğuna karar veremez. Hiç kimse, mutluluk satıcısı olamaz. Mutluluk, hepimiz için farklı farklıdır. Dolayısıyla hiç kimse bir başkası için mutluluğun ne olduğunu söyleyemez.

Kendi mutluluğunu yaratmak

1. Mutluluk; köyde hayvanlarla çevrili bir eve sahip olmak, tarlada çalışmak, pazar günleri dostları görmek, et yememek, sigara ve alkol içmemektir.
2. Mutluluk; büyük bir şirketin patronu olmak, yüzlerce çalışanı yönetmek, çok para kazanmak ve herkes tarafından kıskanılmaktır.

3. Mutluluk, ailedir; çocuk yapmak, onlarla ilgilenmek, onları okuldan almak, onlarla oynamak ve akşamları bütün aile bir arada olmaktır.

4. Mutluluk; televizyona çıkmak, fotoğraflarının gazetede basılması, sokakta tanınmak ve insanların senden imza istemesidir.

5. Mutluluk; kötü durumdaki insanlarla ilgilenmek, onlara yardım etmek, onları dinlemek ve onların sorunlarını paylaşmaktır.

...

Eğer birisi bizi, mutluluğun 1, 2, 3, 4 ya da 5'teki olduğuna ikna etse, 1, 2, 3, 4 ya da 5'i başarmak için elimizden gelen her şeyi yaparız. Ama sonra, bunu başardığımızda, mutluluğun hiç de böyle bir şey olmadığını fark edebiliriz. Mutluluğun orada olmadığını anlayabiliriz. Bu, mutluluğun var olmadığı anlamına gelmez; yalnızca, söz konusu mutluluk, bizim değil, başka birisinin mutluluğudur.

Dolayısıyla, doğru soru şu değildir: "Mutluluk nedir?" Bu sorunun yanıtını hiç kimse bilemez. Önemli tek soru şudur: "Beni ne mutlu eder?"

Hiç beklemeden

Sık sık görmediğimiz, uzakta yaşayan ve çok özlediğimiz bir arkadaşımız olsa, onun bir gün çıkagelmesini içtenlikle isteyebiliriz. Onu görünce duyacağımız sevinci hayal edebilir, onu bekleyebilir, beklemekle yetinebiliriz. Bir gün gerçekten de, arkadaşımız bize sürpriz yapıp kapımızı çalabilir! Bu, büyük bir şans, hoş bir rastlantıdır. Ama, çok ender olur!

Ancak beklemek ve ummakla yetinmeyip, onunla görüşmek için elimizden geleni yapmayı da deneyebiliriz: Ona telefon edebilir, tren saatlerine bakabilir, tren biletinin ücretini paylaşmayı teklif edebilir, onunla randevulaşabilir, onu garda karşılayabiliriz. Böylece, arkadaşımızı göreceğimizden emin oluruz.

Bunun şans ya da rastlantıyla ilgisi yoktur: İsteyince olur.

Belki de mutsuzluk, beklemek ve ummaktan başka bir şey yapmadığımız zamanlarda yaşamımıza sızıyor. İstemek ve harekete geçmek... kim bilir, belki de mutluluğun başladığı yer burasıdır. Bizi neyin mutlu edeceği konusunda bir fikrimiz olduğunda –bu küçücük bir fikir bile olsa– onun peşinden gitmeliyiz! Hiç beklemeden.

Brigitte Labbé uzun süre iletişim sektöründe görev aldıktan sonra çalışmalarını, karışık felsefi kavramları çocuklara aktarabilmek üzerine yoğunlaştırdı.

Michel Puech Paris'te Sorbonne Üniversitesi Felsefe Bölümü'nde öğretim üyesi. Dizinin felsefi içeriğini denetledi.

ÇITIR ÇITIR FELSEFE

Hayatı anlatan kitaplar

İyi ve Kötü
Adalet ve Haksızlık
Gerçekten ve Yalancıktan
Oğlanlar ve Kızlar
Güzellik ve Çirkinlik
Bildiklerimiz ve Bilmediklerimiz
Savaş ve Barış
İş ve Para
Özgür Olan ve Olmayan
Doğa ve Kirlilik
Cesaret ve Korku
Mutluluk ve Mutsuzluk
Liderler ve Diğerleri
Başarı ve Başarısızlık
Haklar ve Ödevler
Ben ve Başkaları
Yaşam ve Ölüm
Beden ve Akıl
Zaman Çok ve Zaman Yok
Söz ve Sessizlik
Aşk ve Dostluk
Şiddet ve Şiddetsizlik
Diktatörlük ve Demokrasi
Küçükler ve Büyükler
Inanmak ve Bilmek

Çıtır Çıtır Felsefe 12 – **MUTLULUK VE MUTSUZLUK**
Yazanlar: Brigitte Labbé, Michel Puech
Resimleyen: Jacques Azam • Türkçe yayın editörü: Müren Beykan
Fransızca aslından Türkçeleştiren: Azade Aslan • Son okuma: Hande Demirtaş
Özgün adı: *Le bonheur et le malheur* • © Éditions Milan, 2001
(300, rue Léon Joulin, 31101 Toulouse Cedex 9 France, www.editionsmilan.com)
Türkçe yayın hakları: Günışığı Kitaplığı, 2008 • Yayın hakları Milan Yayınevi'nden satın alınmıştır.
Tüm yayın hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında, yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz ve kullanılamaz. • 1. baskı: Ekim 2008, 15. baskı: Mart 2014 (Her baskı 2000'er adet yapılmıştır.)
ISBN 978-9944-717-04-5

www.gunisigikitapligi.com

Baskı öncesi hazırlık ve kapak uygulama: Neslihan Özceylan
Baskı: Gezegen Basım [100 Yıl Mah. Matbaacılar Sitesi 2. Cad. No 202/A Bağcılar İstanbul (0212) 325 71 25 Sertifika 12002]
Günışığı Kitaplığı bir Mia Organizasyon Restorasyon Yayıncılık Ltd. Şti. kuruluşudur • Sertifika: 1206-34-12439
Profilo Plaza, Cemal Sahir Sok. 26/28 B3 Mecidiyeköy 34387 İstanbul • Telefon: (0212) 212 99 73
Faks: (0212) 217 91 74 • E-posta: info@gunisigikitapligi.com